

ZAVOD ZA KULTURU ■
VOJVOĐANSKIH HRVATA

Broj: 1 - 5/2020

Datum: 14. veljače 2020. godine

Izvešće o poslovanju Zavoda za kulturu vojvođanskih Hrvata u 2019. godini

I. Uvodne napomene

Zavod za kulturu vojvođanskih Hrvata (u daljnjem tekst: Zavod), sukladno odluci usvojenoj koncem trećeg mjeseca 2008. godine, od strane Izvršnog vijeća Autonomne Pokrajine Vojvodine i Hrvatskog nacionalnog vijeća u Republici Srbiji, utemeljen je radi očuvanja, unaprjeđenja i razvoja kulture hrvatske manjinske zajednice u Vojvodini u svoj svojoj složenosti i pluralnosti. Temeljna programska misija Zavoda za kulturu vojvođanskih Hrvata određena osnivačkim aktom podrazumijeva: rad na znanstvenim, stručnim, razvojnim i primijenjenim istraživanjima u području kulture, umjetnosti i znanosti vojvođanskih Hrvata, zatim rad u području bibliografije i arhivistike, menadžmentu i edukaciji u kulturi i, na kraju, u poticanju, organiziranju i priređivanju kulturne produkcije hrvatske manjinske zajednice u Vojvodini. Programom predviđene aktivnosti tijekom 2019. godine, bile su u funkciji ostvarivanja tako definirane misije Zavoda, a sukladno već započetim aktivnostima Zavoda u prvih deset godina djelovanja, zatim stanju i prilikama na kulturnoj sceni hrvatske zajednice u Vojvodini te raspoloživim resursima – od kadrovske do financijske, no najviše na temelju Programa rada ZKVH-a za 2019.

Zavod za kulturu vojvođanskih Hrvata, kao prva profesionalna institucija s gore naznačenom misijom, od svoga osnutka kulturi vojvođanskih Hrvata pristupa kao jedinstvenom, cjelovitom i relativno samostalnom fenomenu, istina još uvijek nedovoljno razvijenom (npr. i dalje ne postoji profesionalno kazalište). Takav pristup podrazumijeva kako odnos prema njezinoj bogatoj kulturnoj i uopće povijesnoj baštini, tako i onaj dio koji postoji, koji se producira i pulsira, u obliku kulturnih manifestacija i drugih aktivnosti u okviru hrvatskih institucija i organizacija u području kulture, u sadašnjosti.

Zavod je u svom radu i tijekom 2019. godine inzistirao na takvim profesionalnim aktivnostima i kvalitetnim sadržajima putem kojih se na suvremen i kompetentan način nastojalo kako promovirati, poticati, čuvati, razvijati, usustavljivati i organizirati kulturno nasljeđe vojvođanskih Hrvata, tako i obavljati produkciju novih kulturnih događaja, raditi na znanstvenim istraživanjima i predstavljati suvremeno umjetničko stvaralaštvo. Dakle, nastavilo se, u kontekstu naše misije i domeni vlastitih mogućnosti, prostor autoreprezentativnih praksi u kulturnom životu Hrvata u Vojvodini unaprjeđivati, a prostor autorecepcije vlastitoga nasljeđa uvelike osnažiti.

Realizirane aktivnosti tijekom 2019. godine bile su različite – osmišljen je i realiziran veći broj znanstvenih istraživanja, organizirano je ili smo bili sudionicima **osam (8)** znanstvenih skupova i stručnih rasprava, nastavljen je sustavan rad u bibliografskoj obradi knjiške građe i periodike, (su)objavljeno je **osam** publikacija (6 monografskih publikacija, i dva sveska periodičnih publikacija), nastavilo se s kodificiranjem postojeće i ustrojavanjem nove arhivske građe iz suvremenosti, priređivani su kulturni događaji radi afirmacije i promocije suvremenog kulturnog i umjetničkog stvaralaštva, kao i oni vezani uz Godinu velikana, postupno smo radili na ustrojavanju aktivnosti na kulturnoj sceni, podržane su sve važnije manifestacije na kulturnoj sceni Hrvata u Vojvodini, a s nekoliko radnih sastanaka pridonijeli smo podizanju kapaciteta hrvatskih udruga kulture. Od posebnog su značaja projekti pod nazivima *Digitalizirana baština* i

Nematerijalna kulturna baština Hrvata u Vojvodini, u okviru koje je uspostavljena i stranica topoteke – Kulturna baština Hrvata u Srbiji, na internetskom portalu ZKVH-a.

II. Programski okvir aktivnosti – sadržaji rada Zavoda za kulturu vojvodanskih Hrvata tijekom 2019. godine

1. Znanstveno-istraživački program

Aktivnosti u ovom programskom području odvijale su se u istraživanjima spram nekoliko segmenata društvenog života koji su od značaja za povijest, sadašnjost i budućnost vojvodanskih Hrvata kao manjinske zajednice. Prije svega, riječ je o istraživačkom radu u sljedećim društvenim i humanističkim znanostima: povijesti, etnologiji, kulturologiji, sociologiji, povijesti glazbe i jezikoslovlju. Realizacija programa u ovome području odvijala se u nekoliko segmenata – od terenskoga istraživanja, napose u području etnografije, sociologije i dijalektologije, preko predstavljanja rezultata rada javnosti pa do publiciranja. I tijekom 2019. godine neki su istraživački projekti, po završetku rada, predstavljeni na znanstvenim kolokvijima, drugim javnim priredbama ili u publikacijama. Važno je istaknuti kako je održano i nekoliko značajnih znanstvenih skupova, na kojima je Zavod imao značajnu ulogu, kako u izlaganjima, tako i u samoj organizaciji ili suorganizaciji.

U okviru Zavoda za kulturu tijekom godine kontinuirano traju istraživanja koja provode ravnatelj Tomislav Žigmanov, stručna suradnica za kulturne projekte i programe Katarina Čeliković i suradnik Vladimir Nimčević, a koja se potom prezentiraju na različitim skupovima u zemlji i inozemstvu.

1.1. Znanstvena istraživanja

Zavod je tijekom 2019. godine omogućio etnološko terensko istraživanje tradicijske kulture srijemskih i banatskih Hrvata koje su proveli studenti Odsjeka za etnologiju i kulturnu antropologiju Filozofskog fakulteta u Zagrebu pod mentorskim vodstvom prof. dr. sc. Milane Černelić. Istraživanje je provedeno uz potporu mjesnih hrvatskih udruga kulture. Studenti su završili terensko istraživanje među članovima hrvatske zajednice u Srijemu tijekom siječnja, veljače i ožujka. U vezi s istraživanjem u Srijemu započeo je rad na pripremi monografije u suradnji s Filozofskim fakultetom, Odsjekom za etnologiju i kulturnu antropologiju i FF pressom. Jedno od iznimno značajnih etnoloških istraživanja obavljeno je u travnju kod banatskih Hrvata, među veoma malobrojnog hrvatskom zajednicom, a kontrolno je obavljeno krajem studenoga. Razgovori s kazivačima su obavljeni u Starčevu i Opovu.

Nastavljeno je stručno istraživanje u okviru projekta „Izrada Kataloga nematerijalne kulturne baštine Hrvata u Vojvodini/Srbiji“ (NKBH/S) pod okriljem Zavoda za kulturu vojvodanskih Hrvata i Zavodova neformalnog Centra za popis nematerijalne kulturne baštine Hrvata u Vojvodini/Srbiji, a plod je terenskoga istraživanja i stvaranja baze podataka, s ciljem njezine trajne zaštite, upisa u Registar kulturnih dobara Republike Srbije te eventualni upis na UNESCO-ovu listu čijoj je konvenciji o nematerijalnoj kulturnoj baštini Republika Srbija pristupila 2010. godine. Otvorenje topoteke „Baština Hrvata u Srbiji“ povezano je s istraživanjem nematerijalne kulturne baštine te će digitalizacija građe i izgradnja digitalne zbirke biti i već sada jest potpora izradi kataloga nematerijalne kulturne baštine Hrvata u Vojvodini (Srbiji). za buduća istraživanja i publiciranje stečenih znanja.

Zavod je nastavio stručno istraživanje i prikupljanje arhivske građe vezane uz hrvatske zavičajne velikane te procese i događaje iz povijesti u brojnim arhivima u Srbiji koje provodi vanjski stručni suradnik, master povjesničar Vladimir Nimčević (Povijesni arhiv Subotica, Istorijiski arhivu SANU, Arhiv Matice srpske Novi Sad i dr.).

1.2. Znanstveni kolokviji

Zavod je tijekom 2019. godine organizirao osam znanstvenih kolokvija.

LVII. kolokvij: „Tradicijska baština srijemskih Hrvata: božićni običaji“, uvodničarke: Eva Balković i Jelena Batur, studentice (10. siječnja, Ruma).

LVIII. kolokvij: „Uskrsni običaji srijemskih Hrvata“ i „Hodočašće Snježnoj Gospi na Tekijama“, uvodničarke: Marija Rojko i Ines Siuc, studentice (24. veljače, Zemun).

LIX. kolokvij: „Svadbeni običaji srijemskih Hrvata“, uvodničarke: Andrea Bosnić i Anamarija Knežević, studentice (8. ožujka, Hrtkovci).

LX. kolokvij: „Bereg – 700 godina kontinuiteta (1319.–2019.)“, uvodničar: Vladimir Nimčević, master povjesničar (27. srpnja, Bereg).

LXI. kolokvij: „Tradicijska baština banatskih Hrvata“, uvodničari: studenti na Odsjeku za etnologiju i kulturnu antropologiju Filozofskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu (22. studenoga, Opovo).

LXII. kolokvij: „Tradicijska baština banatskih Hrvata“, uvodničari: studenti na Odsjeku za etnologiju i kulturnu antropologiju Filozofskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu (22. studenoga, Starčevo).

LXIII. kolokvij: „Tavankut u povijesti – 580 (583) godina od prvog spomena u povijesnim dokumentima“, uvodničar: prof. Stevan Mačković (23. studenoga, Tavankut).

LXIV. kolokvij: „Plemenita obitelj Marković iz Sombora u 17. i 18. stoljeću“, uvodničar: Vladimir Nimčević, master povjesničar (18. prosinca, Sombor).

Isti su bili praćeni interesom ne samo znanstvene i akademske zajednice već i onih kojih se izneseni sadržaji neposredno tiču, a bili su i više nego pristojno i medijski prezentirani.

1.3. Su/Organizacija znanstvenih skupova

1. Suorganizacija i sudjelovanje u Međunarodnom znanstveno-stručnom skupu s temom „Kultura Hrvata u Vojvodini – od bogatoga nasljeđa k procesima razvoja (Zagreb – Subotica, 20. –21. rujna)

Djelovanje ovdašnjih Hrvata u području kulture, gdje se u posljednjem desetljeću svakako ističu aktivnosti Zavoda za kulturu vojvođanskih Hrvata, prepoznaje i Matica hrvatska, jedna od najstarijih i najuglednijih hrvatskih ustanova kulture. Upravo to bio je razlog da skupa sa ZKVH-om budu suorganizatori spomenutog skupa. Petnaest sudionika iz Srbije i Hrvatske govorilo je o različitim aspektima kulture ovdašnje hrvatske zajednice, ukazujući na pojedine dionice književne i jezične baštine, ali i recentnog kulturnog stvaralaštva, a u perspektivama i izazovima njegova razvoja. Bilo je riječi i o utjecajima Matice hrvatske na kulturu vojvođanskih Hrvata. Na poziv ZKVH-a u rad skupa su se uključili: Tomislav Žigmanov: „Deset godina rada Zavoda za kulturu vojvođanskih Hrvata“, Vladimir Nimčević: „Početak djelovanja Matice hrvatske u Subotici“, Darko Baštovanović: „Doprinos djela Vojislava Sekelja analitičkoj misli Hrvata u Srbiji – Osvrt na do sada nedovoljno istraženi dio intelektualnog angažmana eminentnog hrvatskog intelektualca“, Darko Sarić Lukendić: „Kulturna scena Hrvata u Vojvodini“, Davor Bašić Palković: „Nakladništvo NIU 'Hrvatska riječ' u kontekstu naklade Hrvata u Republici Srbiji“, Katarina Čeliković: „Suvremena etnološka istraživanja Hrvata u Vojvodini“, Vlatka Lemić (Zagreb): „Baština i kultura u digitalnom okruženju: hrvatski primjeri i prakse“, Darko Polić: „Hrvatsko selo – dio najranije povijesti Novog Sada“, Stevo Mačković: „Osvrt na demografsko povijesne okolnosti u odnosu na bunjevačke Hrvate“, Marko Tucakov: „Kulturne prakse i obrasci šokačkih Hrvata u konceptu UNESCO Rezervata biosfere 'Bačko Podunavlje': *status quo* i pogled u budućnost“, Andrija Anišić: „Katolička Crkva Hrvata u Bačkoj i kultura“, Katica Naglič: „Kulturno nasljeđe Hrvata u Srijemu s posebnim osvrtom na Surčin“, Dalibor Mergel: „Međaši hrvatske kulture u Banatu“ i Klara Dulić Ševčić: „Žensko pismo Hrvata u Srbiji“.

2. *Suorganizacija i sudjelovanje u Međunarodnom okruglom stolu „Urbani Šokci 14“ (Osijek, Vinkovci, 4. – 5. listopada)*

Međunarodni okrugli stol organiziran je u sjedištu Udruge *Šokačka grana* u Osijeku. U suorganizaciji sa Zavodom za kulturu vojvodanskih Hrvata i Znanstvenim zavodom Hrvata u Mađarskoj ovaj skup je u okviru dvodnevnoga programa bio posvećen temi *Pučka pobožnost Šokaca i Bunjevaca – jučer, danas, sutra*. U radu okruglog stola sudjelovali su, uz posredovanje i organizaciju ZKVH-a, dr. sc. Marinko Stantić s temom „Učvršćenje vjerskih običaja kroz narodni život Hrvata Bunjevaca“, Anita Đipanov-Marijanović je govorila o povijesnim okolnostima velikog štovanja Gospe u Monoštoru, Petar Pifat je predstavio Biskupijsko svetište Gospe tekijске u Petrovaradinu i karakteristične oblike pučke pobožnosti, a Ruža Silađev iz Sonte je imala rad posvećen pobožnostima za pokojnika u tome bačkom mjestu. Drugi dan okruglog stola nastavljen je u Vinkovcima, gdje je okosnica prvog dijela programa bilo predstavljanje knjige *Tradicijska baština, identitet i migracije bačkih Šokaca* autorice prof. Milane Černelić,

3. *Suorganizacija i sudjelovanje u Međunarodnom znanstvenom skupu s temom „Etnokulturni identitet Hrvata u Vojvodini: povijesni i suvremeni procesi“ Hrvatskoga katoličkog sveučilišta (Zagreb – Subotica, 9. –11. listopada)*

Hrvatsko katoličko sveučilište koje unutar svoje znanstvene strategije, znanstvene i nastavne djelatnosti, posebno mjesto posvećuje istraživanju povijesti, kulture i identiteta Hrvata izvan Hrvatske u Zagrebu i Subotici pod nazivom „Etnokulturni identitet Hrvata u Vojvodini: povijesni i suvremeni procesi“. Skup je održan uz potporu Središnjeg državnog ureda za Hrvate izvan Republike Hrvatske i Ministarstva kulture. ZKVH je pozvao sljedeće predavače: Darko Baštovanović: „Bilateralni okvir zaštite hrvatske nacionalne manjine u Srbiji u procesu EU integracija Srbije“, Tomislav Žigmanov: „Prvih deset godina *Godišnjaka za znanstvena istraživanja Zavoda za kulturu vojvodanskih Hrvata – osnovne činjenice*“, Katarina Čeliković: „Kulturna scena Hrvata u Vojvodini i izazovi njezine održivosti“, dr. sc. Jasminka Dulić: „Nacionalni identitet Hrvata u Vojvodini“, Vladimir Nimčević: „List *Neven* u procesu afirmacije hrvatskog nacionalnog identiteta kod bunjevačko-šokačkih Hrvata (1918. – 1941.)“ i Ivana Andrić Penava: „Crkva Presvetog Trojstva u Kukujevcima – simbol stradanja i opstojanja vojvodanskih Hrvata“.

4. *Suorganizacija i sudjelovanje u Međunarodnom znanstveno-stručnom skupu na Danima hrvatske knjige i riječi (Subotica, 25. –26. listopada)*

Hrvatska čitaonica Subotica organizira bijenalno ovaj skup u suradnji sa ZKVH-om i Znanstvenim zavodom Hrvata u Mađarskoj. U fokusu skupa je bila književno-jezična baština Hrvata u panonskom prostoru, napose djela velikana koji su skupljali narodnu književnu baštinu, a sudjelovalo je više od dvadeset predavača iz Srbije, Hrvatske, Mađarske i Austrije. Bili su uključeni sljedeći predavači: Vlasta Novinc: „150. obljetnica rođenja: Isidor 'Iso' Velikanović – Kako (ne)prevoditi – literarna parodija postupka u 'Otkriću Srijema' (1915.) Ise Velikanovića“, Siniša Opić: „Učiteljstvo i Učiteljski fakultet Sveučilišta u Zagrebu“, Tamara Jurkić Sviben: „Glazbeni trag: „Otmica“ Ise Velikanovića (1869. – 1940.)“, Vlasta Markasović: „Memorija panonskog prostora u 'Bunjevačkim narodnim pismama' (1971.) Ive Prčića“, Vladimir Nimčević: „Sakupljački i istraživački rad Ilije Džinića“, Katarina Čeliković: „Sakupljači narodne književne baštine Hrvata u Bačkoj“, Zlatko Romić: „Blago u bajkama Balintovih pripovjedača“, Mirko Ćurić: „Nikola Tordinac – sakupljač narodne književnosti u Hrvatskoj, Bosni i Hercegovini i Mađarskoj“, Enes Nikšić: „Sakupljački rad u očuvanju sandžačke usmene književne baštine“, Martina Kolar Billege, Vesna Budinski: „Poslovice kao metodički predlošci za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda u nastavi Hrvatskoga jezika u primarnom obrazovanju“, Ante Bežen: „Velike obljetnice hrvatskoga školstva u 2019. godini“, Stevan Mačković: „Dr. Matija Evetović i položaj bunjevačkih Hrvata u Subotici u njegovo doba“, Robert Hajszan: „Stota obljetnica pogibije župnika Antona Semelikera“, Silvestar Balić: „Budimpeštanska Danica' u svjetlu arhivskih izvora“, Emina Berbić Kolar: „Kulturno sjećanje

na igru i igračke u staroperkovačkome govoru kroz kulturološki i jezični diskurs“, Ivan Stipičić: „Bunjevačke i bačko-hrvatske teme u 'Kritici' – Matičinom časopisu za kritiku umjetnosti“, Klara Dulić: „Prozna djelatnost Ivana Kujundžića“, Katja Bakija: „Poetska izvorišta pjesništva Đuse Šimare Pužarova“, Tomislav Žigmanov: „Nakladnička djelatnost Zavoda za kulturu vojvodanskih Hrvata – prvih 10 godina“, Lilla Anna Trubics: „'Zrinijada' – most unutar hrvatske i mađarske epike“ i Stjepan Blažetin: „Prijevodi Matije Molcera Kopilovićevih 'Medaljona' na mađarski jezik“.

1.4. Sudjelovanje na znanstvenim i stručnim skupovima, kongresima, tribinama

1. *Sudjelovanje na 5. danima ICARUS-a - Interactive Archives: Digital Challenges & Collaborative Networks*, o arhivima i ljudima u digitalnom svijetu (Pula, 27. – 29. ožujka) – ICARUS Hrvatska organizirala je 5. dane ICARUS-a u Hrvatskoj. U radu Konferencije sudjelovali su djelatnici Zavoda za kulturu vojvodanskih Hrvata Katarina Čeliković s radom „Izrada kataloga nematerijalne kulturne baštine Hrvata u Vojvodini (R. Srbiji) te Josip Bako.

2. *Sudjelovanje na okruglom stolu posvećenom stanju i perspektivama hrvatske književnosti u panonskom prostoru (Budimpešta, ožujak)*

U organizaciji Društva hrvatskih književnika – Ogranak slavonsko-baranjsko-srijemski, Društva hrvatskih književnika, *Croatica neprofitni* d.o.o.-a, te Hrvatskoga vrtića, osnovne škole, gimnazije i đачkog doma (HOŠIG) iz Budimpešte priređeno je drugo izdanje manifestacije *Hrvatska književna Panonija*. Na okruglom stolu sudjelovali su ravnatelj Znanstvenoga zavoda Hrvata u Mađarskoj Stjepan Blažetin, ravnatelj Zavoda za kulturu vojvodanskih Hrvata Tomislav Žigmanov te predsjednik Panonskog instituta iz Austrije dr. Robert Hajszan.

3. *Sudjelovanje u Međunarodnoj konferenciji Učiteljskog fakulteta u Zagrebu (Zagreb, 15. – 16. studenoga)* – U Konferenciji je sudjelovala Katarina Čeliković s temom „Obrazovanje Hrvata u Srbiji na hrvatskom jeziku i izvannastavne aktivnosti“.

4. *Sudjelovanje u znanstvenom skupu u povodu 150. godišnjice rođenja velikana hrvatske historiografije Vinkovčanina Ferde Šišića (Vinkovci, 28 i 29. studenoga)* – U radu je sudjelovao suradnik ZKVH-a Vladimir Nimčević s temom „Ferdo Šišić na srpskoj znanstveno-publicističkoj sceni“, koje ima za cilj rasvjetljavanje utjecaja Ferde Šišića na srpsku historiografiju, napose krugove oko Matice srpske u Novom Sadu i Srpske kraljevske akademije u Beogradu.

Osim na spomenutim skupovima, tijekom 2019. godine djelatnici Zavoda su imali i nekoliko nastupa na manifestacijama kako u Srbiji tako i u zemljama u okruženju.– Tomislav Žigmanov govorio je u Pečuhu povodom 70 godina katedre Znanstvenog zavoda Hrvata u Mađarskoj (17. svibnja), imao je izlaganje na skupu o kolonizaciji u Stanišiću (1. prosinca).

1.5. (Su)Nakladnička djelatnost Zavoda u području znanosti

1. **Deseti broj *Godišnjaka za znanstvena istraživanja*** Zavoda za kulturu vojvodanskih Hrvata opsegom do sada najveći, a sadržajem to i potvrđuje, tiskan je krajem studenoga 2019. godine. Na 624 stranice objavljeno je 16 znanstvenih i stručnih radnji, sve prvoobjave, koje slijede dosadašnju uređivačku shemu tematizirajući neki aspekt društvenog života Hrvata u Vojvodini, bilo u povijesti bilo u sadašnjosti. Sadržaj *Godišnjaka* podijeljen je u šest tematskih cjelina, u kojima autori radova donose nove prinose iz društvenih i humanističkih znanosti, značajnih za sve subetničke skupine Hrvata u Vojvodini.

U prvoj cjelini pod nazivom „*Povijesne znanosti – prostor, procesi, događaji*“ nalazi se šest radnji, a počinje s temom „Ostrogonski nadbiskup Ivan Vitez od Sredne“ Ladislava Heke (str. 9-27). Mladi i vrijedni suradnik ZKVH-a Vladimir Nimčević objavljuje rezultate svog

višegodišnjeg istraživanja u radnji „Plemenita obitelj Marković u 17. i 18. stoljeću“ (str. 29-97), a sličnom se temom bavi i Robert Skenderović u svom radu „Skender, Skenderbeg, Skenderovići: o jednoj tradiciji u korijenu jednog bunjevačkog prezimena“ (str. 115-125). Stevan Mačković objavljuje rad „Crstice o životu stanovnika Sent Marije (1747. – 1773.)“ (99-114). „Hrvatski radiša: osvrt na djelovanje u Somboru 1922. – 1941.“ (str. 127-142) rad je stalnog suradnika *Godišnjaka* Maria Bare. Zanimljiv je i rad Marka Tucakova o njegovu prezimenjaku, ali i šire o školstvu u Beregu, pod naslovom „Interakcija škole i zajednice stanovnika Berega od 1928. do 1953. na temelju zapisnika sjednica nastavničkog zbora uz osvrt na djelovanje učitelja Matije Tucakova“ (str. 143-158).

U drugoj cjelini „Pravo i politologija“ Darko Baštovanović objavljuje rad „Multikulturalni okvir za očuvanje identiteta hrvatske nacionalne manjine u Republici Srbiji u procesu EU integracija Srbije – kontinuirana kolizija integracije i getoizacije (str. 161-202).

Vladimir Nimčević je u trećoj cjelini „Povijest književnosti“ u svom radu „Ilija Džinić i baština bunjevačko-šokačkih Hrvata – prinosi iz narodne književnosti“ (str. 205-238) skupio do sada nedovoljno poznate dijelove iz života ovog hrvatskog kulturnog djelatnika kao i prijepis Džinićevih bećaraca koji su do sada bili gotovo nepoznati kako široj, tako i znanstvenoj javnosti iz Sombora, Berega i Čonoplje.

U četvrtoj cjelini, „Sociokulturna antropologija i etnologija“, *Godišnjak* donosi šest radnji koje su rezultat terenskih istraživanja tradicijske kulture srijemskih Hrvata studenata zagrebačkog Filozofskog fakulteta, Odsjeka za etnologiju i kulturnu antropologiju, uz mentorsko vodstvo dr. sc. Milane Černelić. Ovdje se nalaze radnje sljedećih studenata: Andrea Bosnić i Anamarija Knežević „Svadbeni običaji srijemskih Hrvata u Vojvodini (str. 241-282), Klara Zečević Bogojević „Tamburaška tradicija Hrvatskog kulturno-prosvjetnog društva 'Matija Gubec' u Rumi“ (str. 283-297), Eva Balković i Jelena Batur „Božićni običaji Hrvata u Srijemu (Srijemska Mitrovica, Golubinci, Ruma, Hrtkovci, Nikinci, Zemun, Surčin i Novi Banovci)“ (str. 299-341), Maja Flajsig „Sveti Vinko: svetkovina hrvatskog vinogradarskog sveca na području Srijema“ (str. 343-364), Robert Kapeš „Pokladni običaji na području Srijema (Golubinci, Nikinci, Petrovaradin, Ruma, Srijemska Mitrovica)“ (str. 365-392) te Marija Rojko „Uskrsni običaji srijemskih Hrvata“ (str. 393-439).

Na tragu izgradnje sustavnog pristupa bibliografskoj obradi knjiške građe vojvođanskih Hrvata, u čemu je ZKVH upravo u *Godišnjaku* činio prve korake u suvremeno doba, u petoj cjelini pod nazivom „Bibliografija“ nalaze se dvije bibliografije. Katarina Čeliković objavljuje rad „Bibliografski prinos o srijemskim Hrvatima u Vojvodini“ (str. 443-493), a Tomislav Žigmanov donosi na jednom mjestu skupljen popis svih objava u deset brojeva jedinog znanstvenog časopisa Hrvata u Srbiji u radnji „Prvih deset godina *Godišnjaka za znanstvena istraživanja* Zavoda za kulturu vojvođanskih Hrvata – osnovne činjenice i bibliografija objavljenih radnji“ (str. 495-517).

U šestoj cjelini „Prikazi knjiga“ (str. 521-576) nalazi se trinaest prikaza znanstvenih i publicističkih djela o vojvođanskim Hrvatima koje potpisuju Vladimir Nimčević, Dragan Muharem, Dominik Deman, Katarina Čeliković, Klara Dulić Ševčić, Vojislav Temunović, Dražen Skenderović, Sonja Periškić Pejak, Ivana Andrić Penava, Darko Baštovanović, Bojana Poljaković Popović i Željka Zelić Nedeljković.

Godišnjak br. 10 završava *Dodatcima* (str. I-XLVI) u kojima su „*Upute suradnicima*“ *Godišnjaka za znanstvena istraživanja* te popis svih knjiga u (su)nakladi Zavoda za kulturu vojvođanskih Hrvata.

Sadržaji 9. *Godišnjaka za znanstvena istraživanja* ZKVH-a dostupni su i na internetskom portalu ZKVH-a na adresi: <http://www.zkvh.org.rs/index.php/god-sep/9-2017>

Zavod je tijekom 2019., osim objave *Godišnjaka* br. 10, bio (su)nakladnikom ili je pomogao objavljivanje sljedećih, monografskih znanstvenih publikacija:

2. Heka, Ladislav: *Hrvatsko-ugarska nagodba u svjetlu povijesnih osoba : u povodu njezine 150. Obljetnice* (Biblioteka Prinosi za povijesna istraživanja, knj. 3), naklada Zavoda za kulturu vojvođanskih Hrvata, str. 295.

3. **Mader, Miroslav Slavko**, *Izabrana djela IV, Posthuma*, prirediteljica dr. sc. Hrvojka Mihanović Salopek, Društvo hrvatskih književnika, Ogranak slavonsko-baranjsko-srijemski i Zavod za kulturu vojvođanskih Hrvata, Đakovo – Subotica, str. 283.

4. **Markasović, Vlasta**: *Sonetist Antun Gustava Matoš*, Društvo hrvatskih književnika Ogranak slavonsko-baranjsko-srijemski i Zavod za kulturu vojvođanskih Hrvata, Osijek – Subotica, str. 221.

5. **Vujkov, Balint**: *Bajke 3* (Biblioteka Izabrana djela Balinta Vujkova, knjiga 3), sunaklada: Hrvatska čitaonica Subotica i Zavod za kulturu vojvođanskih Hrvata Subotica, str. 557.

6. *Dani hrvatske knjige i riječi : zbornik radova s Međunarodnog savjetovanja knjižničara 2018. godine* / zbornik uredila Katarina Čeliković ; [prijevod sažetaka na engleski Ivana Groznica], Hrvatska čitaonica, Zavod za kulturu vojvođanskih Hrvata, Subotica, 2018, 213 str. : tablice, graf. prikaz. – naklada 300.

7. *Tradicijska baština, identitet i migracije Hrvata Šokaca u Bačkoj* (uredila Milana Černelić), sunaklada: Filozofski fakultet Zagreb, Odsjek za etnologiju i kulturnu antropologiju, FF press, Zavod za kulturu vojvođanskih Hrvata, 680 str.

2. Kodifikacija i organiziranje arhivske građe u Zavodu, digitalizacija knjiga i periodičnih publikacija, izrada bibliografija i njihovo objavljivanje, te sadržaji na Internetu

2.1. Arhiviranje arhivske građe

Zavod je i u 2019. godini u svom radu slijedio ranije utvrđeno stanje arhivske građe Hrvata u Vojvodini, čiji je velik dio, značajan za mjesnu povijest vojvođanskih Hrvata, već pohranjen u postojećim arhivima čiji su osnivači lokalne samouprave ili pojedine državne ili kulturne institucije u Vojvodini/Srbiji, Hrvatskoj, Mađarskoj, Austriji, Italiji... Postoje i ustrojeni arhivi pri Katoličkoj crkvi i njezinim pojedinim institucijama, a vjerojatno i svako kulturno društvo ima neku svoju arhivu. Također postoji neveliki broj i privatnih arhiva. Stoga je odlučeno da će, za početak, temelj arhivske građe Zavoda činiti pisani i drugi materijalni tragovi iz suvremenosti koji su od značaja za hrvatsku zajednicu u Vojvodini. Nju smo 2009. počeli, a 2019. nastavili sustavno prikupljati i arhivski pohranjivati u Zavodu.

Zavod je nastavio sustavni rad na arhiviranju elektroničkih informativnih sadržaja na hrvatskom jeziku. Riječ je o dostupnim audio i video sadržajima s radijskim i televizijskim emisijama, odnosno, priložima, koji se, iz sigurnosnih razloga, pohranjuju na dva mjesta – u elektroničku arhivu na zavodskom računaru, kao i na izvanračunalnoj memoriji (tzv. eksterni hard disk). Arhiviranje elektroničkih informativnih sadržaja na hrvatskom jeziku odvija se skupa s njihovom postupnom obradom i klasifikacijom, radi lakše preglednosti i pretrage.

Najznačajnije ostvarenje na području arhivistike i digitalizacije je **otvorenje topoteke „Baština Hrvata u Srbiji“** Zavoda za kulturu vojvođanskih Hrvata (ZKVH), u suradnji s ICARUS-om (Međunarodnim centrom za arhivska istraživanja). Projekt Digitalizacija hrvatske kulturne baštine u Vojvodini – Povijesna građa vojvođanskih Hrvata na Internetu predstavljen je u Knjižnici i čitaonici Bogdana Ogrizovića u Zagrebu 17. prosinca u organizaciji ICARUS HRVATSKA. Tada je otvorena Topoteka „Baština Hrvata u Srbiji“, a predstavili su je predstavnici Zavoda za kulturu vojvođanskih Hrvata – stručna suradnica za kulturne projekte i programe Katarina Čeliković i poslovno-administrativni tajnik Josip Bako te predsjednica ICARUS Hrvatska Vlatka Lemić. Riječ je o virtualnoj arhivskoj zbirci na međunarodnoj suradničkoj digitalnoj platformi *Topoteka* (<https://hrvatisrbija.topoteka.net/>). Prva je to otvorena topoteka na području Srbije, a 20. na hrvatskom kulturnom području i u njoj je do kraja 2019. godine pohranjeno nešto više od 100 arhivskih jedinica među kojima najviše ima fotografija, opisanih prema pravilima s više podataka. Održavanje topoteke koordinira Zavod za kulturu vojvođanskih Hrvata, a administrator je Josip Bako, tajnik ZKVH-a.

Osim Topoteke, u okviru projekta *Digitalizacije* protekle godine je u suradnji s ICARUS-om i njegovom predsjednicom Vlatkom Lemić na nacionalni portal **Znameniti.hr** uključeno i gradivo znamenitih osoba značajnih za povijest i kulturu vojvodanskih Hrvata.

2.2. Digitalizacija knjiga i periodike

Kapitalni projekt „Digitalizacija hrvatske kulturne baštine u Vojvodini“ Zavod za kulturu vojvodanskih Hrvata pokrenuo je tijekom 2016. godine. Digitalizacija arhivske, knjižnične i muzejske građe Hrvata u Vojvodini i izgradnja digitalne zbirke je razvojni projekt koji će omogućiti veću dostupnost građe za buduća istraživanja i publiciranje tako stečenih znanja o hrvatskoj zajednici u Vojvodini. U okviru ovoga projekta, a nakon osiguravanja tehničkih uvjeta (nabave skenera), Zavod je tijekom 2019. godine uspio digitalizirati veliki broj sadržaja.

Ukupno 15 naslova monografskih publikacija, 9 naslova periodike (u 18 svezaka/godišta) – digitalizirano je i objavljeno na internetskom portalu ZKVH-a.

Tako su objavljeni raritetni naslovi s početka 20. stoljeća poznatih autora, primjerice Lajče Budanovića (*Bog: Čitaj pa se misli*, 1927. i *Budite svijesni katolici*, 1928.) i Paje Vidakovića (*Božić*, 1907.), ali i građa koju je „po starim 'Danicama' napabirčio I. P. Jablanović“ (pravo ime Ive Prčić; *Ezopčice: Priče za kat. mladež*, 1928., *Tmurni i vedri dani: crtice iz prošlosti Bunjevaca i Šokaca*, 192?.). Obilježavanje značajnih obljetnica rođenja i smrti hrvatskih velikana kroz dugogodišnji program Godine velikana provodi se i kroz digitalizaciju njihove pisane ostavštine. Na taj način se djela, teško dostupna široj zainteresiranoj javnosti, vraćaju u život i postaju predmetom proučavanja. Iznimno mjesto svojim djelima zauzima svećenik, bibliograf, prevoditelj i pisac Ivan Kujundžić čija su tri djela digitalizirana i objavljena povodom pedesete obljetnice njegove smrti. Riječ je o važnim publikacijama: *Bunjevačko-šokačka bibliografija: prilog kulturnoj povijesti bunjevačko-šokačkih Hrvata* (Zagreb, 1969.) i *Izvori za povijest bunjevačko-šokačkih Hrvata* (Zagreb, 1968.) te o knjizi pripovjedaka *Deran s očima i druge pripovijesti* (Subotica, 1969.). Za istraživače kulturne povijesti posebno mjesto imaju kalendari do kojih je teže doći, a koji imaju svoju kulturološku vrijednost donoseći poput neistražene škrinje brojne podatke o osobama, događajima i kulturnoj baštini Hrvata u Vojvodini. Među njima su i kalendari čija nam sva godišta nisu dostupna te će mnogi od njih biti upotpunjeni pronalaskom nedostajućeg godišta. Digitaliziran je *Biskupa Ivana Antunovića kalendar: za prostu godinu 1935*, čiji je urednik Balint Vujkov, a prvi i jedini broj tog kalendara izašao je u Subotici za 1935. godinu. Sada su dostupni *Pravi bunjevački kalendar za 1934., 1935. i 1936. godinu* te *Bunjevački kalendar za godinu 1940.*, čiji je odgovorni urednik Ivan Poljaković, a izlazio je od 1939. do 1941. u Subotici. *Kalendar Hrvatska riječ za prestupnu 1952 godinu*, izašao je samo te godine, a uredio ga je Josip Kujundžić – Kejo. Digitalizirani su *Narodni kalendar za 1937., 1941., 1947. i 1948.*, *Pučki kalendar za godinu 1938.* te *Zemljodilski kalendar za 1924., 1926., 1927. i 1936.* Dodajmo tomu *Kalendar Katoličkog pučkog saveza za godinu 1913. i 1914.* (inače objavljen za godišta 1909.-12., 1914.-15. i 1917.) i *Katolički kalendar: za prostu 1979. godinu*, koji je priredio Ivo Topalić (tiskano prigodom 200. godišnjice župne crkve u Baču). Nabrojani naslovi ukazuju na našu bogatu tradiciju tiskanja pučkih kalendara o čijoj će se ulozi još govoriti i pisati, a njihova će dostupnost u tome biti važan korak. Informirajući redovito javnost o gradivu dostupnom na svojim mrežnim stranicama <http://zkvh.org.rs/index.php/digitalizacija>, Zavod ujedno upućuje sve zainteresirane na njegovo slobodno korištenje. Tako je u drugoj polovini godine Zavod svoju pozornost usmjerio na gradivo s početka 20. stoljeća te digitalizirao publikacije u doista lošem stanju koje su gotovo nedostupne. Među njima je *Život svete Elisabete* Paje Vidakovića, objavljen pod pseudonimom Lemešan, početkom 20. stoljeća u Tiskarnoj zadrugi u Subotici. Zanimljiv je naslov *Narodnosno pitanje i budućnost Ugarske* o kojem je govorio Jaszi Oszkar u Galilei krugu u Budimpešti, a „u hrvatskom privodu obilnim ulomcima govor predstavio u 'Nevenu' i u ovom posebnom otisku izdao Stari Rodoljub“, u Subotici 1914. godine. Stari Rodoljub pseudonim je Paje Kujundžića. Dvadesetih godina 20. stoljeća u Subotici je tiskan *Pravilnik i poslovnik za rim. kat. crkvene*

općine (Književno poduzeće „Alfa“, Štamparija Etelke Rajčić). U Somboru pak su 1926. tiskana *Pravila Hrvatskog kulturnog društva „Miroљjub“ u Somboru*, u Štampariji A. Thome. Povjesničarima će biti zanimljiv naslov *Događaji koji su se odigrali u Subotici za vreme mojeg javnog delovanja od 10. nov. 1918. do 20. maja 1920. god.*, napisao Dr. Stipan Matijević bivši vel. župan i gradonačelnik, Subotica: Gradska štamparija, 1928. godine. Hrvatsko književno društvo sv. Jeronima u Zagrebu tiskalo je 1937. knjižicu Blaška Rajića *Bunjevčice : crtice iz života bunjevačkih Hrvata*, u ediciji Jeronimska knjižnica, knj. 502. O Blašku Rajiću u knjizi je pisao Josip Andrić.

Redovito se digitalizira i baština hrvatskih velikana, poput Ante Jakšića čija je knjiga za djecu *Povratak u djetinjstvo*, objavljena Zagrebu 1968. sada dostupna javnosti.

2.3. Zavičajna knjižnica *Biblioteca Croatica*

U Zavičajnoj knjižnici *Biblioteca Croatica* Zavoda za kulturu vojvodanskih Hrvata tijekom 2019. godine nastavljeno je prikupljanje monografskih i periodičnih publikacija kao i uvezivanje zavičajne periodične građe.

2.4. Bibliografsko praćenje knjiške produkcije

Nastavljeno je bibliografsko praćenje aktualne knjiške produkcije, kao stalna aktivnost na planu ustrojavanja bibliografskoga praćenja aktualne produkcije na hrvatskom jeziku, a kao procesa izrade kritičke i cjelovite bibliografije vojvodanskih Hrvata.

2.4. Internetsko arhivsko gradivo

Sadržaj internetskog portala Zavoda za kulturu vojvodanskih Hrvata (www.zkvh.org.rs) redovito je punjen aktualnim informacijama, od najava događanja sve do objava širih vijesti. Redovito su ažurirani i podaci o hrvatskim udrugama kulture. Portal nudi i pregled svih devet brojeva *Godišnjaka za znanstvena istraživanja*, a tekstovi iz *Godišnjaka* grupirani su po znanstvenim disciplinama.

Na portalu su dvije izdvojene poddomene: *Digitalizirana baština* u kojoj se mogu pregledati stare knjige, periodika i notna građa i *Nematerijalna baština*.

3. Nastavak institucionalizacije, organizacijsko koordiniranje i povezivanje akademske likovne i glazbene umjetnosti kao i književne scene, te produkcija izložaba, koncerata i nastavak izlaženja časopisa za književnost i umjetnost

Ovaj segment do početka rada Zavoda, to jest do 2009. godine, unutar institucionalne strukture u kulturi hrvatske zajednice ni na koji način nije bio ustrojen ili organiziran. Zavod je na početku svojega rada, na temelju svojih programskih dokumenata, realizirao prve, vjerujemo, odlučujuće korake na tome planu. U tom smislu, učinjeni su naponi u sagledavanju prirode te scene, zatim dinamike i vrste događaja, kao i njihovih posljedica, te dosega aktivnosti u ovim područjima, radi što osmišljenijeg djelovanja u ovome segmentu aktivnosti Zavoda.

Na **likovnoj sceni** Zavod za kulturu je priredio tri izložbe. Nastavljajući zajednički projekt, u okviru obilježavanja desetljeća rada manjinskih zavoda za kulturu u Vojvodini, posljednja u nizu izložba slika likovnih umjetnika, pod nazivom *Slikom zajedno*, priređena je u Senti (5. veljače). Zavod za kulturu vojvodanskih Hrvata uključio se i u program *Noć muzeja* izložbom pod naslovom *Što smo vam to napravili?* koja je upriličena u povodu desetogodišnjice rada. U okviru izložbe su prikazana najuspješnija vizualna ostvarenja izdanja, nagrada, programa i kalendara čiji je autor profesor na Akademiji umjetnosti u Novom Sadu Darko Vuković. Posjetitelji su također mogli pogledati i po sniženim cijenama kupiti publikacije u nakladi Zavoda (18. svibnja). U Spomen-muzeju biskupa *Josipa Jurja Strossmayera* u Đakovu otvorena

je korizmena izložba Darka Vukovića *Krug u Ruci je Inspiracija koja čini Život* (9. ožujka). Izložbu je priredio Zavod za kulturu vojvođanskih Hrvata, a otvorio je ravnatelj ZKVH-a Tomislav Žigmanov. Uz autora sudjelovala je i Ženska pjevačka skupina *Kraljice Bodroga* iz Monoštora, koja je izvela korizmene napjeve.

Dvobroj časopisa za književnost i umjetnost *Nova riječ* za 2019. godinu donosi bogat sadržaj, a izlazi u sunakladi Zavoda za kulturu vojvođanskih Hrvata i NIU „Hrvatska riječ“. Časopis na više od 330 stranica donosi raznovrstan sadržaj kroz devet cjelina, a obogaćen je i grafičkim priložima Darka Vukovića iz Petrovaradina.

Prva cjelina „Beogradski krug hrvatskih pjesnika“ predstavlja poeziju sedmero pjesnika, različitih proseada i generacija koji stvaraju u glavnom gradu Srbije. To su pjesnici: Marko Kljajić, Ljiljana Crnić, Miroslav Pendelj, Danijela Lukinović, Ivan Sokač, Marija Brzić i Zvonimir Franjo Vuk.

Nova riječ nastavlja s praksom prikazivanja književnosti naroda s kojima na ovim prostorima stoljećima živimo. Stoga u tematu „Suvremeno pjesništvo Rusina iz Vojvodine“ prikazuje isječak iz književnosti vojvođanskih Rusina – izbor iz suvremene rusinske poezije, u izboru novinarkinje Olene Plančak Sakač (četiri autora, dok je uredništvo *Nove riječi* uvrstilo i nju): Irina Hardi Kovačević, Nikola Šanta, Olena Plančak-Sakač, Tamara Hrin Rončević i Saša Sabadoš.

Stalni suradnik *Nove riječi* Neven Ušumović prikazuje Međunarodne pogranične susrete „Forum Tomizza“ u istoimenoj cjelini, čija je dvadeseta obljetnica proslavljena 2019. godine u Umagu, Kopru, Trstu i Puli. Riječ je o manifestaciji koja je započela je kao književno-znanstveni skup posvećen talijanskom i istarskom piscu Fulviju Tomizzi (Materada kraj Umaga, 1935. – Trst 1999.) da bi se tijekom godina razvila u dijaloški prostor za aktualne i povijesne društvene probleme suživota u Istri i široj regiji. Kako ova manifestacija posebnu pozornost posvećuje autorima i djelima koji doprinose razvoju tolerancije, nude jasne perspektive za razumijevanje manjinskog kulturnog položaja, te potiču susjećajnost za Drugog i za socijalno ugrožene i isključene, na „Forumu Tomizza“ sudjelovao je i niz intelektualaca iz Srbije. Ovdje se nalaze dva teksta koje potpisuju Milan Rakovac i Neven Ušumović.

U poglavlju „Građa hrvatske književnosti u Vojvodini i interpretacije“ časopis objavljuje tri značajna rada u kojima se obrađuje i interpretira starija hrvatska književnost, od nepoznatih zapisa bečaraca i bunjevačkih narodnih pjesama do nepoznatih činjenica iz života Matije Evetovića. Josip Dumendžić je skupio i zapisao u svom radu „Bečarce iz sela Bođani“, Vlasta Markasović autorica je teksta „Memorija panonskoga prostora u *Bunjevačkim narodnim pismama* (1971.) Ive Prčića“, a Vladimir Nimčević piše i otkriva „Mladi pjesnik i ideolog Matija Evetović (1894. – 1972.) – manje poznate činjenice“.

Stalna rubrika „Kritička čitanja književnoga nasljeđa“ donosi šest radova o književnosti Hrvata u Vojvodini. Mirko Ćurić autor je rada „Antun Gustav Matoš kao dramatičar i kao sonetist“, Vlasta Novinc nam piše o srijemskom književniku i prevoditelju u tekstu „Iso Velikanović – Srijemac i Hrvat – povodom 150. godišnjice rođenja“, Marko Tucakov otkriva manje poznatog pjesnika u radu „Kad se pomiješaju vino i stihovi – ukratko o pjesmama Đure Palaića, Hrvojka Mihanović-Salopek potpisuje prikaz „Sanjam pusti široki šor – O ediciji *Izabrana djela Miroslava S. Mađera*“, Darko Baštovanović piše o „Doprinosu djela Vojislava Sekelja analitičkoj misli Hrvata u Srbiji“, a temat završava radom Tomislava Žigmanova „Temeljne odrednice i značajke hrvatske književnosti u Vojvodini“.

Nova riječ za 2019. iz pera svog suradnika Lajče Perušića predstavlja u šestom poglavlju „Zavičajnu književnost iz zagrebačkog rakursa“ u tri rada: „Marko Vukov – pobjednik nade“, „Kad se ćutnja raspukne“ i „Kratka priča u Hrvata u Vojvodini – osvrt na knjigu *Suvremena vojvođansko-hrvatska kratka priča*“.

Nastavljajući predstavljanje „Hrvatskog nakladništva u nultom desetljeću“, priređivač Neven Ušumović opisuje i donosi izbor deset prozinskih naslova objavljenih u 2007. godini.

Najbogatija je stalna rubrika „Čitanja književne produkcije“ koja je plod i bogate nakladničke djelatnosti Hrvata u Vojvodini (Srbiji) te ovu produkciju čita i opisuje deset suradnika u 26 prikaza knjižinskih naslova: Klara Dulić Ševčić, Davor Bašić Palković, Mirjana

Crnković, Ivana Petrekanić Sič, Ivana Andrić Penava, Zlatko Romić, Filip Čeliković, Zoltan Sič, Katarina Čeliković i Vojislav Temunović.

Tradicionalno *Nova riječ* bilježi bogatu godišnju aktivnost u devetoj cjelini „Kulturno-društveni dokumentarij (prosinac 2018. – studeni 2019.)“ koji je zabilježila Bernadica Ivanković. Lektorica je Katarina Čeliković, a korekturu časopisa uradio je Mirko Kopunović.

Glazbena scena bilježi istraživanje bogate glazbene ostavštine i prikupljanje građe iz opusa Josipa Andrića. U povodu 125. obljetnice njegova rođenja dr. Andriću smo se odužili suradničkim projektom koji su organizirali Glazbena škola i Gradski muzej u Požegi, priredivši omaž program kojega su činili koncert, izložba i predavanje (26. studenoga). U program su bili uključeni i Hrvati iz Srbije – Zavod za kulturu vojvođanskih Hrvata koji je pomogao u realizaciji izložbe i kataloga o Andriću te HGU „Festival bunjevački pisama“ iz Subotice čiji su tamburaši, uz domaće učenike i profesore, sudjelovali na koncertu na kojem su izvedena Andrićeva djela nastala dok je živio u Požegi. Tome su prethodili i radni sastanci u Subotici i u Požegi.

4. Produkcija novih i koordinacija postojećih kulturnih događaja Hrvata, te njihova veća vidljivost

Zavod je tijekom 2019. godine nastavio sustavno raditi na produkciji vlastitih kulturnih događaja – od znanstvenih kolokvija, preko koncerata, tribina pa do seminara. Oni su bili neposredna posljedica aktivnosti koje su se unutar Zavoda odvijale u, gore već navedenim, programskim područjima.

Tijekom 2019. u okviru programa obilježavanja „Godine hrvatskih velikana (i događaja) u Vojvodini“, Zavod je samostalno ili u suradnji s drugima, napose hrvatskim udrugama kulture obilježio nekoliko važnih obljetnica. Književna večer posvećena Isidoru Isi Velikanoviću (hrvatskom prevoditelju, komediografu satiričaru, piscu humorističnih novela i crtica) u povodu obilježavanja 150. obljetnice njegovog rođenja održana je u prostorijama Rusinskog doma u Šidu (29. ožujka), u suorganizaciji Zavoda za kulturu vojvođanskih Hrvata i HKD-a „Šid“. O Isi Velikanoviću govorili su te večeri upraviteljica Zavoda za znanstvenoistraživački i umjetnički rad u Vukovaru dr. sc. Vlasta Novinc i doktorandica na postdiplomskom studiju Humanističke znanosti na Sveučilištu u Zadru Marina Jemrić iz Vukovara, dok je moderator književne večeri bio ravnatelj ZKVH-a Tomislav Žigmanov.

U čast dvojice velikana Plavne ali i općenito Hrvata na ovim prostorima, *Dane A. G. Matoša i dr. Josipa Andrića*, uz domaću hrvatsku udrugu, program je podržao financijski i logistički i ZKVH (11. i 12. svibnja). Kreativno-edukativnu radionicu za djecu je osmislila i realizirala Katarina Čeliković. O životu i djelu Matoša i Andrića govorili su predsjednik Društva hrvatskih književnika, ogranak slavonsko-barański Mirko Čurić iz Đakova i povjesničar Vladimir Nimčević iz Bajmaka, a o značaju Andrićeva djelovanja i neizbrisivom tragu kojega je ostavio govorio je ravnatelj ZKVH-a Tomislav Žigmanov. Katarina Čeliković je sudjelovala u Tovarniku na Svečanom programu u čast AG Matoša (12. lipnja) u okviru višegodišnje uspješne suradnje.

Obilježavanje značajnih obljetnica rođenja i smrti hrvatskih velikana kroz dugogodišnji program *Godine velikana* provodi se i kroz digitalizaciju njihove pisane ostavštine (Ivan Kujundžić, Ante Jakšić, Ive Prčić).

O važnijim osobama i događajima pisano je u *Godišnjaku za znanstvena istraživanja* br. 10 (Vladimir Nimčević piše o Iliji Džiniću; Tomislav Žigmanov: *Prvih deset godina Godišnjaka za znanstvena istraživanja Zavoda za kulturu vojvođanskih Hrvata – osnovne činjenice i bibliografija objavljenih radnji*) te u časopisu za književnost i umjetnost *Nova riječ* (Vlasta Novinc o Isi Velikanoviću, Vlasta Markasović piše o Ivi Prčiću, a Vladimir Nimčević o Matiji Evetoviću).

Hrvatska pjesnička mladost Vojvodine, kako je glasio naziv programa, predstavljena je 23. – 24. svibnja u Puli. Naime, na manifestaciji *Kod Marula*, koju je osmu godinu organizirao Istarski ogranak Društva hrvatskih književnika, predstavili su se autori poezije mlađe generacije

iz ovdašnje hrvatske zajednice – Darko Baštovanović iz Beočina, Marija Brzić iz Zemuna, Vedran Horvacki i Nevena Mlinko iz Subotice. Oni su gostovali na Filozofskom fakultetu Sveučilišta *Jurja Dobrile* te u pulskoj Gimnaziji, a svoju poeziju kazivali su i „na otvorenom“ kod pulskog spomenika ocu hrvatske književnosti Marku Maruliću. Mlade hrvatske pjesnike predstavio je ravnatelj ZKVH-a Tomislav Žigmanov.

Prvi Svjetski festival hrvatske književnosti održan je od 15. do 17. studenoga 2019. godine u Zagrebu, u organizaciji Hrvatske kulturne zaklade *Hrvatsko slovo* i Društva hrvatskih književnika. Na trodnevnom festivalu koji za cilj ima okupiti hrvatske književnike diljem Europe i svijeta, sudjelovali su književnici iz BiH, Mađarske, Austrije, Crne Gore, Srbije (Tomislav Žigmanov).

U području **prezentacije književnog stvaralaštva i objavljenih publikacija**, djelatnici Zavoda sudjelovali su ili organizirali predstavljanja svojih knjiga kao i knjiga drugih nakladnika, što je plod kvalitetne suradnje s drugim institucijama i udrugama.

– Časopis za književnost i umjetnost *Nova riječ* predstavljen je suradnicima u prostorijama Zavoda (26. veljače);

– predstavljanje knjige Roberta Skenderovića *Povijest podunavskih Hrvata (Bunjevaca i Šokaca) od doseljavanja do propasti Austro-Ugarske Monarhije* – u Baji (7. ožujka) i u Kaćmaru (19. rujna);

– knjige *Bajke 1* i *Bajke 2* Balinta Vujkova predstavila je Katarina Čeliković u okviru manifestacije *U svijetu bajki Ivane Brlić Mažuranić* u Gradskoj knjižnici u Slavonskom Brodu (8. travnja).

– Zbornik radova s međunarodnog filozofsko-znanstvenog skupa *Misaona popudbina Tome Vereša*, u izdanju Zavoda za kulturu vojvođanskih Hrvata iz Subotice prvi puta je predstavljen u Osijeku u Pastoralnom centru Vikarijata Osijek (21. svibnja)

– kapitalno djelo *Tradicijska baština, identitet i migracije bačkih Hrvata Šokaca* (Filozofski fakultet Sveučilišta u Zagrebu – Odsjek za etnologiju i kulturnu antropologiju, FFpress, Zavod za kulturu vojvođanskih Hrvata, Zagreb/Subotica 2018.) predstavljeno je u okviru bogatog programa desetih po redu „Dana Luke Botića“, u Gorjanima, u Kulturno-turističkom centru *Lucije Karalić*. O knjizi su govorili Tomislav Žigmanov i Katarina Čeliković (22. kolovoza); monografija je predstavljena na zajedničkoj manifestaciji *Šokci i baština* u Monoštoru, a o njoj su govorile urednica prof. dr. sc. Milana Černelić i Katarina Čeliković (12. listopada); u Vijećnici zagrebačkoga Filozofskoga fakulteta gdje su govorili osim urednice Tomislav Žigmanov i Katarina Čeliković (14. studenoga)

– Četveroknjižje *Izabrana djela I. - IV. Miroslava Slavka Mađera*, plod zajedničke suradnje Društva hrvatskih književnika – Ogranak slavonsko-baranjsko-srijemski i Zavoda za kulturu vojvođanskih Hrvata, predstavljeno je na *Književnom salonu* u čitaonici Gradske knjižnice Subotica u okviru manifestacije *Dani hrvatske knjige i riječi – dani Balinta Vujkova* (23. listopada)

– Knjiga *Papuanski dnevnik* istraživača, putopisca, književnika, esperantista, riječju – „građanina svijeta“ Tibora Sekelja predstavljena je u Zavodu za kulturu vojvođanskih Hrvata, a na inicijativu subotičkog Društva esperantista (23. studenoga).

– Roman *Divlje guske* hrvatske književnice podrijetlom iz Vojvodine (Plavne) Julijane Adamović predstavljen je u organizaciji ZKVH-a u Gradskoj knjižnici Subotica (22. studenoga).

– U Vinkovcima su predstavljena izdanja Društva hrvatskih književnika-Ogranka Slavonsko-baranjsko-srijemskog i Zavoda za kulturu vojvođanskih Hrvata iz 2019. godine, a u organizaciji Udruge Vinkovački šokački rodovi: Miroslav Slavko Mađer: *Izabrana djela, Posthuma IV*, priređivačice dr. sc. Hrvojke Mihanović Salopek i *Sonetist Antun Gustav Matoš*, priređivačice dr. sc. Vlaste Markasović. Ovom prilikom o izdanjima su govorili Mirko Ćurić, predsjednik Slavonsko-baranjsko-srijemskog ogranka i potpredsjednik DHK te Tomislav Žigmanov, ravnatelj Zavoda za kulturu vojvođanskih Hrvata iz Subotice, kao i same autorice. (5. prosinca)

– u prostorijama ZKVH-a predstavljena je knjiga *Sante leda* Veljka Đorđevića (20. prosinca)

– Sajam knjiga u Novi Sad – Zahvaljujući resornim pokrajinskim tajništvima na Sajmu su se predstavili ZKVH i NIU *Hrvatska riječ* iz Subotice. Povodom desete obljetnice njihova rada, svoju nakladničku djelatnost na sajmu su zajedno predstavili manjinski zavodi Hrvata, Slovaka, Rusina i Rumunja – (7. ožujka). O nakladničkoj djelatnosti ZKVH-a govorio je ravnatelj Zavoda Tomislav Žigmanov, ukratko predstavivši kapitalna djela iz desetak ustanovljenih Zavodovih edicija. NIU *Hrvatska riječ* i ZKVH predstavili su novi dvobroj književnoga časopisa *Nova riječ* koji se objavljuje u sunakladi ovih dviju ustanova, a o njegovu sadržaju govorila je Katarina Čeliković iz ZKVH-a uključivši i mlade suradnike (8. ožujka).

– ZKVH i NIU *Hrvatska riječ* iz Subotice predstavili su svoja izdanja na 64. Međunarodnom sajmu knjiga u Beogradu u organizaciji Pokrajinskog tajništva za obrazovanje, propise, upravu i nacionalne manjine – nacionalne zajednice. ZKVH je predstavio knjigu *Sonetist Antun Gustav Matoš* prirediteljice dr. sc. Vlaste Markasović objavljenu u sunakladi s Društvom hrvatskih književnika, Ogrankom slavonsko-baranjsko-srijemskim iz Osijeka. NIU *Hrvatska riječ* je skupa sa ZKVH-om predstavila sunakladnički projekt – Časopis za književnost i umjetnost *Nova riječ* s naglaskom na nove, mlade pjesnike iz hrvatske zajednice kojima je posvećen temat u posljednjem broju toga časopisa. (21. listopada)

– U Hrvatskoj se od 2012. godine održava nacionalna manifestacija *Noć knjige*, povod za ovu manifestaciju su Svjetski dan knjige i autorskih prava (23. travnja) i Dan hrvatske knjige (22. travnja). U program (23. travnja) koji je priredila Hrvatska matica iseljenika u Zagrebu predstavljena je knjiga *Vivisekcije književnosti: vojvođanske i ine književne teme hrvatske* Tomislava Žigmanova.

– Svečanosti *Pasijske baštine* u Zagrebu, 28. po redu, održane su od 6. do 17. travnja 2019. godine, a u bogatome programu sudjelovali su i vojvođanski Hrvati. Na svečanom otvorenju *Pasijske baštine* (6. travnja), u zagrebačkome Muzeju *Mimara* izveden je glazbeno-literarni dio programa pod nazivom *Bunjevački put križa – pasionska baština bačkih Hrvata*. Ženska pjevačka skupina *Prelje* Hrvatskoga kulturnoga centra *Bunjevačko kolo* Subotica pod vodstvom Senke Horvat u okviru svoga nastupa izvela je stare korizmene napjeve i to uz tekst iz knjige Tomislava Žigmanova *Bunjevački put križa: Za osobnu pobožnost virujućeg svita*. Dijelove navedenoga teksta koji je pisan na bunjevačkoj ikavici govorio je Lazar Cvijin.

– Na predstavljanju knjige poezije Vedrana Horvackog *Slike iz beskraj*a u subotičkoj Gradskoj knjižnici govorila je Katarina Čeliković (22. siječnja)

– U prostorijama Hrvatske čitaonice *Fischer* u Surčinu na predstavljanju zbirke pjesama *Srijemska rapsodija* govorila je Katarina Čeliković (20. ožujka).

Nagrade ZKVH-a

Povjerenstvo, u sastavu Ljubica Vuković-Dulić kao predsjednica te članovi Klara Dulić Ševčić i Davor Bašić Palković, odlučilo je od 40 naslova nagradu ZKVH-a „Emerik Pavić“ za najbolju knjigu objavljenu tijekom 2018. godine proglasiti knjigu urednice prof. Milane Černelić Tradicijska baština, identitet i migracije bačkih Hrvata Šokaca, u sunakladi Filozofskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu, Odsjeka za etnologiju i kulturnu antropologiju, *FF-pressa* i Zavoda za kulturu vojvođanskih Hrvata (Zagreb – Subotica, 2018., str. 689).

Prema odluci Povjerenstva, u kojem je predsjednik Mario Bara te članovi Dragan Muharem i Katarina Čeliković, trijenalna nagrada za najbolju knjigu u području znanosti i publicistike, koja nosi ime jednog od najznačajnijih hrvatskih intelektualaca iz Vojvodine XX. stoljeća, filozofskog i teološkog pisca Tome Vereša, pripala je dr. sc. Robertu Skenderoviću za knjigu *Povijest podunavskih Hrvata (Bunjevaca i Šokaca): od doseljavanja do propasti Austro-Ugarske monarhije*, u nakladi Zavoda za kulturu vojvođanskih Hrvata iz Subotice i Hrvatskog instituta za povijest, Podružnice za povijest Slavonije, Srijema i Baranje iz Slavenskog Broda (2017.). Povjerenstvo je imalo zadatak izabrati najbolju knjigu u području znanosti i publicistike koja je objavljena u razdoblju 2016. do 2018. godine, a u tom su razdoblju objavljena 33 naslova.

Nagrade su uručene na XVIII. *Danima hrvatske knjige i riječi: danima Balinta Vujkova* u Subotici (25. listopada).

Veća vidljivost kulture Hrvata u Vojvodini – internetski portal ZKVH-a

Internetske stranice Zavoda – www.zkvh.org.rs, uređuje poslovno-administrativni tajnik Zavoda Josip Bako, a nezaobilazne su u medijskom kulturnom prostoru i prepoznate kao snažno sredstvo za prezentaciju kulture vojvođanskih Hrvata. Na internetskim stranicama Zavoda za osam i pol godina objavljeno je više od 5.800 članaka, i to vezanih za aktivnosti Zavoda i kulturnu scenu hrvatske zajednice u Vojvodini, relevantnih vijesti iz RH i RS, kao i najava raznih kulturnih događaja, natječaja i tekstova vezanih za udruge u kulturi vojvođanskih Hrvata i njihove manifestacije, kulturnu baštinu, povijest i slično. Ponosni smo na činjenicu da je jedan značajan broj vijesti i informacija prenesen s naših stranica u drugim medijima, te na web stranicama Hrvatske matice iseljenika i drugih medija u Hrvatskoj i Srbiji, čime je njihova čitanost, a time i vidljivost kulturne scene vojvođanskih Hrvata, značajno povećana, što nam je i primarni cilj. No, svjesni da ovaj uspjeh ne bismo mogli postići sami, ističemo činjenicu da je veliki dio sadržaja objavljenih na portalu djelo novinara koji djeluju unutar hrvatske zajednice u Vojvodini. Naime, zahvaljujući uspostavljenoj suradnji s novinarima Novinsko-izdavačke ustanove „Hrvatska riječ“, reobjavljivali smo njihove novinske priloge iz područja kulture, s prilagodbama ili bez njih, na našim internetskim stranicama.

Zavod je od početka veljače 2013. prisutan i na društvenim mrežama, osobito na Facebooku, gdje ima i vlastiti profil, čime su sadržaji približeni još široj publici, a time je i posjećenost internetskog portala iznimno porasla.

5. Suradnja s drugim institucijama u Vojvodini/Srbiji, Hrvatskoj i Mađarskoj

Zavod je i tijekom 2019. pružao svoju potporu udrugama i institucijama, svima koji su to zatražili bilo u logističkom ili materijalnom smislu. Suradnja se odvijala u okviru onih programa koji su od značaja za kulturu, umjetnost i znanost te njezin razvoj kod vojvođanskih Hrvata. U tom smislu, osim programa navedenih u odjeljku 1. *Znanstveno-istraživački program*, Zavod je na različite načine (stručno, organizacijski i financijski) podržao održavanje brojnih manifestacija drugih hrvatskih institucija ili organizacija u Vojvodini, ali i onima iz Hrvatske i Mađarske.

Zavod je sudjelovao i u osmišljavanju i organizaciji blagdana hrvatske zajednice u Vojvodini, Srbiji: blagdan sv. Josipa (Monoštor, 19. ožujka), Dan bana Josipa Jelačića u Petrovaradinu (16. listopada), Dan prvoga saziva Hrvatskog nacionalnog vijeća (Subotica, 13. prosinca) te svečana akademija i nagrađivanje najuspješnijih učenika na natjecanjima koji pohađaju nastavu na hrvatskom jeziku – dan rođenja hrvatskoga velikana i nositelja preporoda među Hrvatima u južnoj Ugarskoj Ivana Antunovića (Subotica, 13. lipnja).

Zavod je logistički pomogao u koordinaciji aktivnosti u zajedničkim velikim kulturnim priredbama Hrvata u Srijemu i u Podunavlju, u dvjema velikim zajedničkim manifestacijama tamošnjih mjesnih udruga: „Srijemci Srijemu“, središnja manifestacija hrvatskih srijemskih udruga (Srijemska Mitrovica, Gradsko kazalište „Dobrica Milutinović“, 18. svibnja) i „Šokci i baština 2019.“ središnja manifestacija šokačkih udruga (Monoštor, 12. listopada).

Zavod je logistički i/ili materijalno-financijski pomogao organiziranje: manifestacije HKPD-a „Jelačić“ iz Petrovaradina pod nazivom „Obilježavanje stote obljetnice nastanka dječje opere *Šumska kraljica* Franje Štefanovića“; „Djeca u Dužijanci“ HKC-a „Bunjevačko kolo“, organiziranja stručne konferencije „Kulturni profil spomen doma bana Josipa Jelačića“ HKPD-a „Jelačić“ iz Petrovaradina, pomogao je HKPD-u „Matija Gubec“ iz Tavankuta u organiziranju manifestacije „VIII. seminar bunjevačkog stvaralaštva“, HKC-u „Bunjevačko kolo“ na ime potpore za pokriće dijela troškova uspostave omladinske skupine dramskog odjela i pripreme prve predstave, Tambura instrumental festival HGU „Festival bunjevački pisama“, HKC-u „Bunjevačko kolo“ iz Subotice na ime potpore za pokriće dijela organiziranja manifestacije II. Festival tradicijskog pjevanja, HUK-u „Lajčo Budanović“, sa sjedištem u Maloj Bosni, na ime potpore za pokriće dijela troškova obnove i konsolidiranja rada udruge. Pružena je logistička potpora Hrvatskoj čitaonici u pripremi Pokrajinskog susreta pučkih pjesnika „Lira naiva“ u

Surčinu; pružio je pomoć u pripremi, organizaciji i produkciji XV. smotre dječjih pjevača i zborova, XIX. festivalu bunjevački pisama. Zavod je surađivao u planiranju, pripremama i organizaciji XVIII. Dana Balinta Vujkova – dana hrvatske knjige i riječi.

I ove godine potpomognuta je manifestacija „Dani A. G. Matoša i dr. Josipa Andrića“ u Plavni (11. i 12. svibnja). U suradnji s Predškolskom ustanovom „Naša radost“ održane su besplatne radionice „HAI – hrvatska autentična igračka“ koju je vodila Tanja Tandara struc. spec. oec., projektna menadžerica u kulturi poVUcizakulturu – udruge za projektni menadžment u kulturi iz Zagreba. Udruga provodi projekt HAI – hrvatske autentične igracke inspirirane hrvatskom kulturnom baštinom. Održane su dvije uspješne radionice u prostorijama vrtića „Marija Petković – Sunčica“ i „Marija Petković – Biser“ za djecu i roditelje (30. i 31. 05.).

Ravnatelj Zavoda Tomislav Žigmanov te djelatnici Zavoda Katarina Čeliković i Josip Bako su tijekom godine bili na mnogim manifestacijama kako u Vojvodini (Srbiji) tako i u Hrvatskoj i Mađarskoj gdje su povremeno govorili ili dali potporu svojom nazočnošću (likovne kolonije, susreti, tribine, različite druge manifestacije u kulturi).

5.1. Međunarodna suradnja

Iznimno plodna suradnja Zavoda za kulturu vojvođanskih Hrvata i udruge „Artizana“ iz Zagreba, uz potporu Hrvatskog audiovizualnog centra, nastavljena je i u 2019. godini programom pod nazivom „Ciklus hrvatskog filma u Vojvodini“. Inače, deseti po redu, Ciklus započeo je 1. rujna, na ljetnoj terasi Etno salaša „Balažević“ u Donjem Tavankutu kada je prikazan film Branka Ištvančića *Dužijanca* kojega ga je 2017. snimila ekipa HRT-a u Subotici. U okviru Ciklusa hrvatskog filma 20. listopada u fokusu su bila ostvarenja o umjetnosti – u Art kinu *Lifka* prikazana su tri filma – jedan igrani i dva dokumentarna, a gost večeri bio je Silvio Mirošničenko. Film „Moj dida je pao s Marsa“ prikazan je 21. prosinca.

Subotički program u okviru šeste Noći hrvatskog filma i novih medija održan je 26. listopada u Art kinu „Lifka“ u organizaciji Umjetničke organizacije „Noć hrvatskog filma i novih medija“ iz Zagreba i Zavoda za kulturu vojvođanskih Hrvata, u suradnji s Art kinom „Lifka“ u Subotici.

Zagrebačko Gradsko kazalište „Žar ptica“ posjetilo je od 4. do 6. lipnja Vojvodinu i za učenike koji pohađaju nastavu na hrvatskom jeziku ili slušaju Hrvatski jezik s elementima nacionalne kulture odigralo predstavu „Dnevnik Pauline P.“ u Sonti, Subotici te u Monošturu uz potporu Hrvatskog nacionalnog vijeća i ZKVH-a.

Uz logističku potporu Zavoda za kulturu vojvođanskih Hrvata učenici hrvatskih odjela iz Osnovne škole „Ivan Milutinović“ iz Subotice bili su gosti programa u okviru „Dana Ivane Brlić Mažuranić“ u Slavonskom Brodu (8. travnja).

Dvodnevna godišnja konferencija europske mreže za kulturno-umjetnički amaterizam – AMATEO, održana je u Skupštini Vojvodine s temom *Mostovi stvaralaštva – Amaterizam i mladi u interkulturalnom društvu* (7. – 8. lipnja), uz nastup HKUD-a „Bodrog“ iz Monoštora, a kao predstavnici hrvatskih institucija na konferenciji su sudjelovali Katarina Čeliković iz ZKVH-a i Darko Sarić Lukendić iz HNV-a.

U Beogradu je od 30. svibnja do 1. lipnja 2019., u Domu vojske, održan treći po redu međunarodni festival *Etnology fest*. Pod sloganom *Odbrana tradicije, Etnology Fest* je modna manifestacija – promocija narodne nošnje u formi visoke mode. Treći dan festivala bio je posvećen nacionalnim manjinama iz AP Vojvodine, a svoje nošnje predstavili su Hrvati, Slovaci, Rumunji, Romi, Bunjevci i Crnogorci. Hrvatska manjina se, u koordinaciji sa Zavodom za kulturu vojvođanskih Hrvata, predstavila nošnjom bunjevačkih Hrvata iz Subotice i srijemskih Hrvata iz Surčina.

Predstavnici ZKVH-a su sudjelovali i na više manifestacija. Ravnatelj ZKVH-a Tomislav Žigmanov bio je kako logistička potpora tako i na Otvorenju Šokačke kuće u Vajskoj (9. srpnja). Katarina Čeliković je prisustvovala na Mikinim danima u Beregu (28. lipnja), na

obilježavanju 15. obljetnice vukovarske podružnice Hrvatske matice iseljenika (6. rujna), na manifestaciji „Noći i dani Lije Žarkovića“ u Golubincima (13. rujna).

5.2. Potpore inicijativama i nagrade

Ravnatelj Zavoda sudjelovao je i tijekom 2019. godine u radu Odbora za podizanje spomenika pri Katoličkom društvu „Ivan Antunović“ iz Subotice za postavljanje spomenika biskupu Ivanu Antunoviću.

Ovogodišnji *Dani hrvatske knjige i riječi – dani Balinta Vujkova* imali su i jednu novinu – okrugli stol na temu „Književnosti u prijevodu – kao mostovi suradnje“ u kojem su sudjelovali predstavnici vojvođanskih zavoda za kulturu manjinskih zajednica. Okrugli stol održan je u čitaonici Gradske knjižnice u Subotici. Plod ovoga skupa i konkretizacija prijedloga vidljiva je i u najnovijem broju časopisa *Nova riječ* u kojem je jedan blok posvećen upravo prijevodu rusinskih pjesnika u Vojvodini.

ZKVH je pratio i nekoliko puta insistirao na uključivanju u projekt obnove i restauracije Franjevačkog samostana u Baču, ali je bio isključen iz svih radova na ovome objektu od neprocjenjive vrijednosti kada je riječ o materijalnoj kulturnoj baštini Hrvata u Vojvodini. ZKVH je upozorio stručnu javnost na moguće propuste i potrebu uključivanja i hrvatske stručne javnosti u ovaj važan vid zaštite materijalne kulturne baštine.

Zavod za kulturu vojvođanskih Hrvata provodi etnološka i jezična istraživanja u Vojvodini u suradnji s visokoškolskim institucijama iz Hrvatske. Neke od ovih inicijativa su imale i znanstvene uspjehe što je vidljivo u nagrađivanju studenata. U povodu Dana Sveučilišta „Josipa Jurja Strossmayera“ u Osijeku je 28. svibnja 2019. godine dodijeljena Rektorova nagrada najuspješnijim studentima među kojima su studentice V. godine integriranog preddiplomskog i diplomskog sveučilišnog Učiteljskog studija na Fakultetu za odgojne i obrazovne znanosti u Osijeku za izvrstan seminarski rad iz predmeta Zavičajni idiomi pod nazivom *Govor Bačkoga Monoštora* mentorice izvanredne profesorice dr. sc. Emine Berbić Kolar.

Nagradom „Milovan Gavazzi“ Hrvatskoga etnološkog društva (HED) za iznimna ostvarenja u etnološkoj i kulturnoantropološkoj struci u 2018. godini nagrađeni su studenti Odsjeka za etnologiju i kulturnu antropologiju Filozofskoga fakulteta Sveučilišta u Zagrebu za izniman angažman u etnološkim i kulturnoantropološkim terenskim istraživanjima kulture srijemskih Hrvata u Vojvodini (Srbija), rezultate kojih su predstavili na znanstvenim kolokvijima te objavili u časopisu *Godišnjak za znanstvena istraživanja Zavoda za kulturu vojvođanskih Hrvata*, sv. 10 (2018). Nagrada im je uručena 13. prosinca 2019. godine.

Na prijedlog ZKVH-a priznanje Hrvatskoga nacionalnog vijeća „Dr. Josip Andrić“ za doprinos hrvatskoj kulturi za 2019. godinu primila je prof. dr. sc. Milana Černelić, koja je svojim znanstvenim istraživanjima i zapisivanjem običaja sa svojim studentima diljem Vojvodine dala veliki doprinos hrvatskoj zajednici u Srbiji.

Ravnatelj ZKVH-a, književnik Tomislav Žigmanov iz Subotice dobitnik je nagrade *Hrvatski stećak* za osobiti doprinos hrvatskoj književnosti koju dodjeljuje ogranak Matice hrvatske u Stolcu, u Bosni i Hercegovini.

6. Rad na profiliranju i osnaživanju ljudskih resursa

Kako segment kulture vojvođanskih Hrvata još uvijek nije u dovoljnoj mjeri profiliran, rad u ovom području nastavlja se u svakom od područja kulture, od elementarnoga evidentiranja raspoloživih resursa pa do osnaživanja ljudskih resursa. Osnaživanje ljudskih resursa nastavljeno je u 2019. godini.

Hrvatsko nacionalno vijeće u suradnji sa Županijskom razvojnom agencijom Osječko-baranjske županije, organiziralo je edukaciju za pisanje projekata za apliciranje iz fondova Europske unije. Seminar je bio organiziran u tri etape u trajanju od po dva dana, s ciljem unaprjeđenja i poboljšanja znanja u pisanju EU projekata među članovima hrvatske zajednice u

Srbiji. U organizaciji je sudjelovao ravnatelj Zavoda za kulturu vojvođanskih Hrvata Tomislav Žigmanov, a u seminaru su sudjelovali djelatnik Zavoda Josip Bako i suradnik Marin Piuković (17. – 18. svibnja).

U sklopu Dana europskih regija i gradova u organizaciji Komiteta regija, predstavnici hrvatske zajednice iz Vojvodine nazočili su u ponedjeljak, 7. listopada sastanku koji je organiziran u predstavništvu pet slavonskih županija u Briselu. Cilj posjeta hrvatske delegacije iz Vojvodine jest i nastavak konkretne suradnje koja je u posljednje vrijeme intenzivirana s Osječko-baranjskom županijom. U delegaciji Hrvata iz Vojvodine bili su Jasna Vojnić, predsjednica Hrvatskog nacionalnog vijeća u Republici Srbiji, Darko Baštovanović, međunarodni tajnik HNV-a i Josip Bako, tajnik Zavoda za kulturu vojvođanskih Hrvata i vijećnik u HNV-u.

Hrvatsko nacionalno vijeće i Zavod za kulturu vojvođanskih Hrvata redovito organiziraju polugodišnje radne susrete s predstavnicima hrvatskih udruga kulture u Srbiji. Prvi takav ovogodišnji susret održan je u subotu, 29. lipnja 2019. godine, u Novom Slankamenu, u prostorijama tamošnjeg HKPD-a „Stjepan Radić“, jedne od najstarijih hrvatskih udruga u Srbiji (osnovana 1902.). Susret je bio posvećen temi izazova manjinskog amaterizma, posebno u kontekstu sagledavanja aktualnog stanja u tom području, nakon anketiranja udruga, a bilo je riječi i o suradnji ovdašnje hrvatske zajednice sa Središnjim državnim uredom za Hrvate izvan Hrvatske. Drugi redoviti polugodišnji radni susret predstavnika udruga održan je 30. studenoga u Stanišiću, u organizaciji Zavoda za kulturu vojvođanskih Hrvata i Hrvatskog nacionalnog vijeća. Na sastanku je bilo riječi o ulozi udruga vezano za strateške potrebe, planove i izazove hrvatske zajednice u 2020. godini. U drugom dijelu sastanka najavljen je projekt *Godina/e novog preporoda* Hrvata u Srbiji te predstavljena preliminarna verzija Kalendara manifestacija kulture za iduću godinu.

Osnaživanje kadrova Zavod vidi i u inicijativama za nagrađivanje uspješnih pripadnika hrvatske zajednice, u čemu je također Zavod davao svoje inicijative i prijedloge.

Tijekom godine ravnatelj Zavoda za kulturu vojvođanskih Hrvata Tomislav Žigmanov imao je više razgovora s predstavnicima institucija i različitih državnih i pokrajinskih tijela, kako u Republici Srbiji tako i u Republici Hrvatskoj. Neki od susreta vezani su uz dogovore o većoj financijskoj pomoći Hrvatima u Vojvodini (Srbiji), napose o mogućnosti pokroviteljstva najvažnijih manifestacija u kulturi. Ovi su susreti rezultirali i konkretnim dogovorima i uzvratnim posjetima i nastupima.

Ravnatelj Zavoda za kulturu
vojvođanskih Hrvata

Tomislav Žigmanov, v. r.